

BETÆNKNING

Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut, som et led i implementeringen af FN's Handicapkonvention, pålægges at sikre, at tegnsprogbrugere, og andre borgere med kommunikationsproblemer, som er omfattet af konventionen, som opfølgning på konsultation og omkring videre behandling, skal modtage en skriftlig redegørelse.

(Fremført af partigruppen, Inuit Ataqatigiit i Inatsisartut)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Laura Tàunâjik, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kuko, Atassut, næstformand

Medlem af Inatsisartut Jess Svane, Siumut

Medlem af Inatsisartut Karl-Kristian Kruse, Siumut

Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Kelly Berthelsen, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 10. oktober 2016 under EM2016 nærmere gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker med dette beslutningsforslag at sikre, at tegnsprogbrugere, og andre borgere med kommunikationsproblemer, som er omfattet af FN's handicapkonvention, skal modtage en skriftlig redegørelse, som opfølgning på konsultation og omkring videre behandling. Formålet med nærværende beslutningsforslag er, at forebygge og i videst mulig omfang at afværge, at der opstår misforståelser under og efter konsultation mellem sundhedsfagligt personale i sundhedsvæsenet, og den særlige gruppe af patienter omfattet af FN's handicapkonvention.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Naalakkersuisut redegjorde i svarnotatet for, at tegnsprogsbrugere og andre borgere med kommunikationsproblemer omfattet af handicapkonventionen allerede i dag, som opfølgning på konsultation, og i forbindelse med kommunikation om det videre forløb, har mulighed for en skriftlig orientering. Det sundhedsfaglige personale benytter efter en konkret vurdering allerede i dag tolke, herunder døvesprogstolke, ifm dialog med patienter. Der kommunikeres tillige på skrift med tilpassede kommunikationsværktøjer i forhold til patienter, herunder med patienter med særlige behov. Naalakkersuisut erkender, at servicering med tegnsprogstolke ikke altid er optimal, men at man som et led i den generelle højnelse af serviceringen af patienterne i sundhedsvæsenet, arbejder med at indføre elektronisk patientjournal. Særligt omkring døve har IPIS – Videns- og Rådgivningscenteret om Handicap, indgået et samarbejde med KTK, Døveforeningen i Grønland. Dette med henblik på at kunne tilbyde fjerntolkning via den visuelle kommunikationsplatform, Skype. Det grønlandske talesyntesystem - Martha - vil også kunne styrke sundhedsvæsenets kommunikation med ordblinde og synshandicappede. Alt i alt er Naalakkersuisut af den opfattelse, at man på området efterlever FN's handicapkonvention, hvorefter Naalakkersuisut indstiller forslaget til forkastelse.

Siumut fremførte i deres ordførerindlæg til forslaget, at patienterne i sundhedsvæsenet skal serviceres under hensyntagen til deres behov. FN's handicapkonvention skal fremme lige muligheder og vilkår for handicappede, og Siumut ville arbejde for fortsatte forbedringer for borgere med særlige behov. Siumut så gerne, at der i sundhedsvæsenet blev ansat uddannet tegnsprogstolk. Med henvisning til det fortsatte forbedringspotentiale i sundhedsvæsenet støttede Siumut forslaget.

Inuit Ataqatigiit understregede betydningen af, at Grønland tilbage i 2012 formelt tilsluttede sig handicapkonventionen. Grønland er hermed forpligtet til at fremme de handicappedes vilkår i alle sammenhænge. Med henblik på at sikre optimal kommunikation mellem det sundhedsfaglige personale og patienter omfattet af handicapkonventionen, støttede Inuit Ataqatigiit forslaget.

Atassut anerkendte også forpligtelserne, som følge af tiltrædelsen af FN's handicapkonvention. Idet Atassut ikke kunne udelukke, at der var rum for forbedringer i kommunikationen mellem fagpersonalet i sundhedsvæsenet og patienter omfattet af handicapkonventionen, så kunne Atassut støtte forslaget.

Demokraterne kunne i det hele tiltræde svarnotatet fra Naalakkersuisut, og indstillede dermed forslaget til forkastelse. Partii Naleraq så gerne forholdene undersøgt nærmere, og henviste forslaget til uddybende behandling i sundhedsudvalget.

Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Medlemmet af Naalakkersuisut for Sundhed om at besvare en række spørgsmål. Kopi af Medlemmet af Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag 1. I besvarelsen er udvalgets spørgsmål gengivet.

Udvalgets behandling af forslaget

Grønlands tiltrædelse af FN's handicapkonvention forpligter. Dette gør den også i patientrelationen mellem sundhedsvæsenet og den særlige gruppe af patienter omfattet af handicapkonventionen.

Handicapkonventionen handler basalt set om at sikre ligestilling mellem handicappede og ikke-handicappede, således at handicappede i videst mulig omfang kan oppebære samme rettigheder som andre, og på denne måde gives den største mulighed for at opretholde en hverdag og en tilværelse lig ikke-handicappede. Handicapkonventionen er en grundlæggende respekt for forskellighed og ligestilling imellem mennesker. Opfyldelse af handicapkonventionen skal afspejles i den samtid, i den virkelighed og det samfund, man lever i.

Kan vi forbedre serviceringen af handicappede, og kan vi styrke kommunikationen for og vilkårene for handicappede, så skal dette, ifølge udvalget forfølges. De tekniske og faglige landvindinger skaber nye muligheder, hvis forbedringspotentiale efter en konkret overvejelse bør udnyttes.

Udvalget glæder sig over, at Naalakkersuisut er meget opmærksom derpå, og udvalget har noteret sig de tekniske og faktiske nye tiltag, som Naalakkersuisut har redegjort for under 1. behandlingen af forslaget og i den fremsendte besvarelse i bilag 1.

Udvalget skal opfordre til, at sundhedsvæsenet til stadighed forsøger at tilpasse og udfylde sundhedsvæsenets uddannelsesbehov, herunder behovet for efteruddannelse og kurser for det sundhedsfaglige personale, således at det grønlandske sundhedsvæsen kan honorere en fortsat høj faglighed og tilpasning til de faktiske behov, efterspurgte standarder og konventionsmæssige forpligtigelser. Det skal vedholdende arbejdes for, at forbedre og styrke kommunikationen med patienterne, der ikke udgør en ensartet gruppe.

Det bør fremadrettet overvejes, hvorvidt der kunne være behov for at få ansat en tegnsprogstolk i sundhedsvæsenet, eller om man i endnu højere grad kunne sikre opkvalificering af det faste personale med henblik på en general styrkelse af serviceringen af handicappede, og af patienter med særlige behov grundet sproglige barrierer eller forståelsesmæssige udfordringer.

I forbindelse med udvalgets spørgsmål til Naalakkersuisut, har udvalget søgt nærmere indblik i samspillet eller sammenhængen mellem sundhedspersonalets tavshedspligt, den enkeltes patients rettigheder og forholdet til pårørende.

Udvalget har taget besvarelsen under spørgsmål 9 til efterretning, hvorunder det fra Naalakkersuisut fremførte, hvorefter sundhedsvæsenet kun er berettiget til at orientere de pårørende i det omfang, dette er nødvendigt for, at de kan tage stilling til den aktuelle behandling for en given patient.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering på den måde, at det fremføres, at ressourcerne til en forsat implementering af handicapkonventionen skal søges i eller af sundhedsvæsenet.

Udvalgets indstillinger

Med anerkendelse af udviklingen på området og de igangsatte tiltag finder udvalget sammenfattede, at den løbende tilpasning i det grønlandske sundhedsvæsen, og de vedblivende udviklende forpligtigelser i forhold til implementeringen af handicapkonventionen, kontinuerligt skal være i proces i forhold til at forbedre og udnytte de udviklingspotentialer, der ligger i at kunne styrke patientsikkerheden og serviceringen af patienterne. Dette gælder også for patienter omfattet af handicapkonventionen, og for andre patienter med særlige kommunikationsbehov og behov i øvrigt.

Med denne forståelse indstiller udvalget enstemmigt forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Laura Tàunâjik

Formand

Mala Høy Kuko

Jess Svane

Karl-Kristian Kruse

Debora Kleist

Mimi Karlsen

Kelly Berthelsen